

Альона Ковальчук

*кандидат економічних наук,
доцент кафедри економіки повітряного транспорту
Національний авіаційний університет
Київ, Україна*

Ангела Сідлецька

*здобувачка вищої освіти
за спеціальністю 051 Економіка,
Національний авіаційний університет
Київ, Україна*

ДІАГНОСТИКА ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ЯК УМОВА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЙОГО ПРИБУТКОВОСТІ

Анотація. У тезах досліджені напрями діагностики фінансово-економічних показників підприємства: горизонтальний аналіз балансу, діагностика фінансових результатів, оцінка коефіцієнтів фінансово-економічного стану підприємства. Наведено динаміку фінансово-економічних показників ТОВ «Нова пошта». Визначено, що така діагностика є одним із методів моніторингу прибутковості для підприємств.

Ключові слова: підприємство, прибутковість, діагностика фінансово-економічних показників підприємства, фінансові результати, фінансовий стан підприємства.

Abstract. In the abstract the directions of diagnostics of financial and economic indicators of the enterprise are investigated: horizontal analysis of balance, diagnostics of financial results, estimation of coefficients of financial state of the enterprise. The dynamics of financial and economic indicators of LLC "Nova poshta" is given. It is defined that such diagnostics is one of the methods of profitability monitoring for enterprises.

Keywords: enterprise, profitability, diagnosis of financial and economic indicators of the enterprise, financial results, financial condition of the enterprise.

Постановка проблеми та її актуальність. Забезпечення прибутковості для вітчизняних підприємств є пріоритетним завданням в будь-яких умовах зовнішнього середовища, особливо в період кризових тенденцій. Для підприємств, які здійснюють свою діяльність у кризовому середовищі досить важливим є постійний моніторинг основних фінансово-економічних показників, які є індикаторами процесів, що відбуваються. Одним із методів такого моніторингу є економічна діагностика, вибір напрямів якої дозволяє швидко та вчасно реагувати на виклики та проблеми, забезпечити достатній рівень прибутковості.

Аналіз основних досліджень і публікацій. Проблеми діагностики фінансово-економічних показників діяльності підприємства у тому числі й у контексті визначення прибутковості у своїх працях досліджували О. Ареф'єва, О. Вовк, О. Шляга, Шипуля Л., Єпіфанова І., Гуменюк В. та інші. Проте діагностика основних показників діяльності

підприємства не втрачає актуальності та потребує постійного вдосконалення та моніторингу.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою роботи є проведення діагностики фінансово-економічних показників підприємства (на прикладі ТОВ «Нова пошта») як умови забезпечення його прибутковості.

Виклад основного матеріалу. Процеси управління прибутковістю підприємства потребують наявності актуальної інформації щодо його фінансового стану. Діагностика фінансово-економічних показників діяльності підприємства здійснюється за допомогою оцінки абсолютних показників та аналізу коефіцієнтів, які демонструють наявний та потенційний стан підприємства [1]. В сучасних умовах головною метою виробничого підприємства, незалежно від виду його діяльності та форми власності, є отримання максимального прибутку, що неможливо без ефективного управління ним. Для аналізу ефективності роботи підприємства використовують відповідні показники рентабельності та прибутковості, які є основними для визначення ефективності виробництва [2]. Економічна діагностика підприємства спрямована на отримання об'єктивної інформації про використання наявного виробничого, інтелектуального та економічного потенціалу з метою підвищення прибутковості.

Рівень прибутковості свідчить чи є доцільним здійснення основної діяльності на підприємстві [3], а його діагностика дозволяє виявити резерви зростання прибутків та необхідність здійснення відповідних управлінських рішень. Основними напрямками діагностики фінансово-економічних показників підприємства є горизонтальний аналіз балансу, діагностика фінансових результатів, оцінка коефіцієнтів фінансово стану підприємства.

Першим етапом діагностики фінансово-економічних показників підприємства є здійснення горизонтальний аналіз балансу ТОВ «Нова Пошта» з окремих показників (рис. 1.).

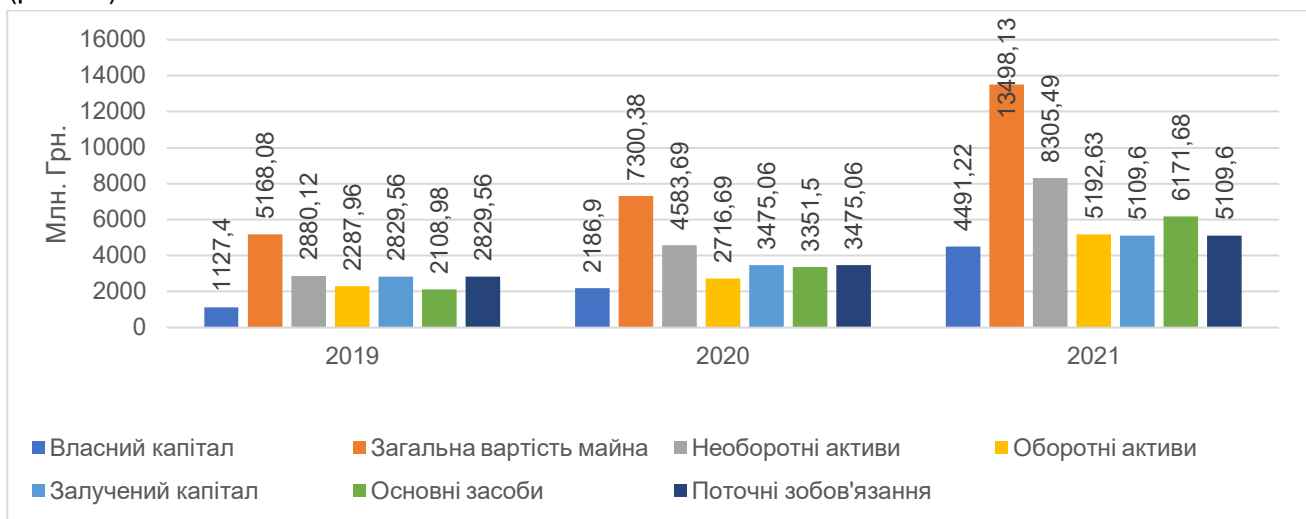

Рис. 1. Динаміка основних показників балансу ТОВ «Нова пошта» за 2019-2021 рр., млн. грн

Таким чином, з рисунка видно, що власний капітал підприємства у 2021 році порівняно з 2019 роком зріс на 3 363, 81 млн. грн., загальна вартість майна теж має стрімку тенденцію зростання, що є позитивним фактором для підприємства, особливо для підвищення прибутковості та нарощування економічного потенціалу.

Наступний етап: діагностика фінансових результатів – дозволяє проводити систематичний аналіз фінансових та економічних показників підприємства з метою визначення його стану та перспектив розвитку (рис. 2).

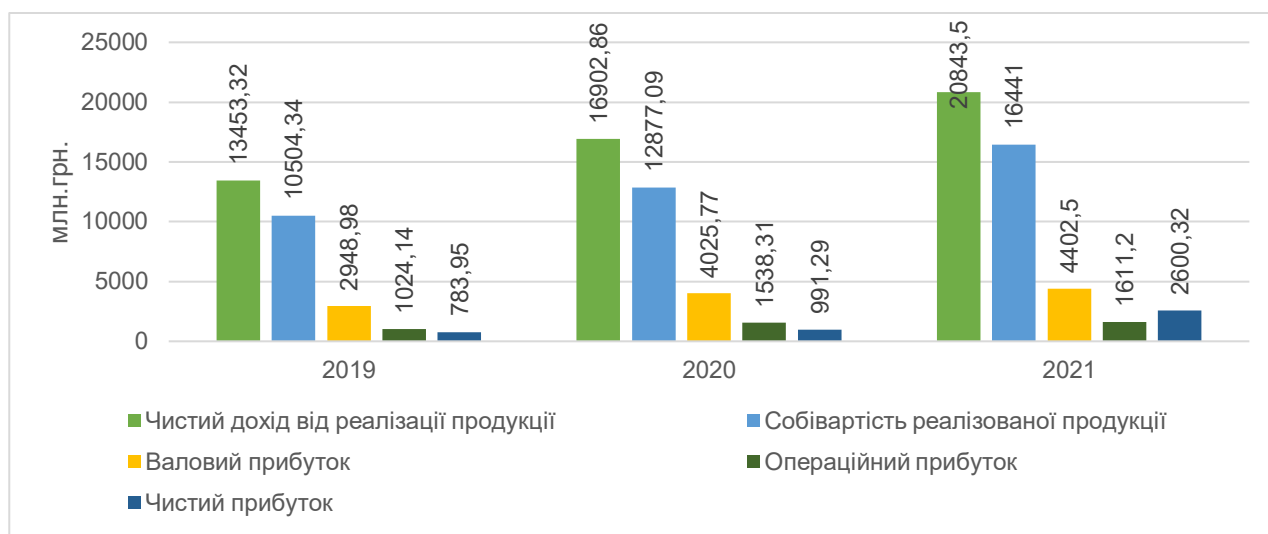

Рис. 2. Динаміка основних економічних показників ТОВ «Нова Пошта» за 2019– 2021 рр.

З отриманих даних спостерігаємо, що протягом 2019–2021 років дохід від реалізації продукції з кожним роком збільшувався. Найбільший за останні роки чистий дохід від реалізації продукції у 2021 році і становить 20 843 502 тис. грн., що на 23,31% більше, ніж у минулому році і на 54,93% більше ніж у 2019 році. У 2021 році відбулося значне підвищення собівартості продукції: на 3 563 918 тис. грн., що становить 27,68% в порівнянні з 2020 роком, та на 5 936 662 тис. грн., що на 56,52% більше в порівнянні з 2019 роком, це пов'язано зі збільшенням об'єму надання послуг та відкриттям нових відділень та поштоматів. Чистий прибуток компанії ТОВ «Нова пошта» в 2021 році становив 2600,320 млн грн, що на 162,32% більше порівняно з попереднім звітним 2020 роком та на 231,69% більше, ніж у попередньому 2020 році відповідно. Операційний прибуток компанії минулого року становив 2,6 млрд грн проти 991,292 млн грн роком раніше, а валовий – 4,402 млрд грн, данні свідчать про те, що компанія аналізує свою попередню діяльність та здійснює антикризове управління.

Використання різних напрямів діагностики фінансово-економічних показників діяльності підприємства дозволяє зробити висновок про ефективність його діяльності, визначити слабкі та сильні сторони, мінімізувати витрати на найменш прибуткові частини діяльності, знайти ефективні шляхи розвитку та зростання господарського суб'єкта [4].

Водночас діагностика стану підприємства має сприяти перспективі реалізації інноваційного потенціалу на модернізаційних змін, а при її здійсненні слід враховувати об'єкт дослідження та наявні проблеми економічної діяльності підприємств у сучасних трансформаційних процесах [5]. Деякі аспекти даних тверджень дозволяють врахувати оцінку коефіцієнтів фінансово стану підприємства, як етап діагностики який виявляє ефективність впроваджених управлінських рішень. Аналіз основних коефіцієнти фінансово стану ТОВ «Нова пошта» за 2019–2021 роки представлено у таблиці 1. Як бачимо, коефіцієнти покриття та швидкої ліквідності демонструють зростання. Коефіцієнт фінансової залежності зменшується, що загалом є позитивним явищем та свідчить про нарощення активів та зменшення залежності від запозичених коштів.

Таблиця 1

Основні коефіцієнти фінансово стану ТОВ «Нова пошта» за 2019–2022 рр.

Показники	Рік			Відхилення			
				абсолютне, +/-		відносне, %	
	2019	2020	2021	2021 / 2020	2021 / 2019	2021 / 2020	2021 / 2019
Коефіцієнт покриття	0,90	0,79	0,92	0,13	0,02	16,46	2,22
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,85	0,75	0,87	0,12	0,02	16,00	2,35
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,24	0,29	0,20	-0,09	-0,04	-31,03	-16,67
Коефіцієнт фінансової залежності	5,12	3,76	3,11	-0,65	-2,01	-17,29	-39,26
Коефіцієнт фінансового ризику	2,89	1,90	1,29	-0,61	-1,6	-32,11	- 55,36

Отримані дані аналізу коефіцієнт абсолютної ліквідності показують, що в 2021 р. на кожен гривню поточних зобов'язань припадає близько 0,2 гривні грошових коштів та їх еквівалентів. Таким чином, компанія ТОВ «Нова пошта» могла відповідати за своїми зобов'язаннями в 2021 р. Показник абсолютної ліквідності протягом аналізованих років стабільний.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, в аналізованому періоді ТОВ «Нова пошта» продовжила стрімко нарощувати масштаби діяльності і показала

високі фінансові результати. Так, чистий дохід від реалізації продукції ТОВ «Нова пошта» за 2021 рік порівняно з 2020 роком виріс на 23,31% і склав 20,844 млрд грн, а чистий прибуток збільшився в 2,62 рази до 2,6 млрд грн. Таким чином, діагностика фінансово-економічних показників діяльності підприємства на прикладі ТОВ «Нова пошта» дозволяє здійснювати постійний аналіз та моніторинг основних груп показників, є виключною умовою забезпечення прибутковості підприємства в динамічному кризовому середовищі. Подальші дослідження будуть спрямовані на пошук резервів підвищення рівня прибутковості на основі отриманих результатів.

Список використаних джерел

1. Ареф'єва О. В. Адаптивне управління підприємствами в умовах неотехнологічного відтворення : монографія. Київ : НАУ, 2020. 232 с.
2. Шляга О. В., Шипуля Л. І. Прибуток та рентабельність як показники ефективності виробництва. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2014. № 8. С. 75–81.
3. Вовк О. М., Ковальчук А. М., Комісаренко Я. І., Джулай А. В. Прибуток та рентабельність як детермінанти розвитку підприємства. *Modern Economics*, 2020. № 21. С. 37–44. URL: [https://doi.org/10.31521/modecon.V21\(2020\)-06](https://doi.org/10.31521/modecon.V21(2020)-06)
4. Єпіфанова І. Ю., Гуменюк В. С. Методика оцінювання прибутковості підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. Вип. 12. С. 251–254.
5. Ареф'єва О. В., Вовк О. М., Очеретяна С. О. Методичні засади діагностування результативності модернізації підприємств в контексті реалізації інноваційного потенціалу. *Вісник Київського національного університету технологій та дизайну. Серія «Економічні науки»*. 2020. Вип. 4. С. 8–16.